

Råd og vink

- til køber af hvalp

Dansk Stabyhoun Klub - DASK

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse forord	2
Forord	3
Hentning af hvalp	4
De første dage og nætter	5
Indret hjemme til hvalpen	5
Aktivitet og hvile	6
Renlighed	7
Sundhed	9
Hofteledsdysplasi (HD)	11
Motionsniveau under opvæksten	12
Daglig Pleje	14
Hvalpens udviklingsfaser	20
Forsikringer	24

Forord

Din race er forholdsvis sjælden i Danmark og måske derfor, er langt de fleste Stabyhoun ejere meget engageret i deres hunde. Det giver sig udtryk i stor interesse for specialklubbens arbejde og stor deltagelse i de forskellige arrangementer som afholdes rundt om i landet. Vi håber også at se dig, din familie og din hund til disse arrangementer. Det er rigtig morsomt for dig at møde din hvalps søskende og andre skønne Stabyhoun og få en god hundesnak.

Gennem disse arrangementer styrker vi sammenholdet blandt Stabyhounejerne, så vi kan hjælpe og støtte hinanden. Sammenhold er en vigtig brik i det spil, der hedder avl og sundhed og vi har jo alle stor interesse i at bevare vores dejlige race som både sund og smuk.

Dansk Stabyhoun Klub er stiftet for at udbrede kendskabet til racen, fordi dens mange skønne egenskaber retfærdiggør at den får en langt større udbredelse end den har i dag. Samtidig er det Dansk Stabyhoun Klub's fornemste opgave at bevare racen sund og fri for indavl, og vi håber, at du vil være med til at støtte op omkring dette arbejde ved at være medlem af klubben.

Dette hæfte er ment som en vejledning og en støtte til den første tid med din hvalp. Hvis der opstår situationer, hvor du bliver usikker, eller der er spørgsmål som presser sig på, så tag endelig kontakt til din opdrætter eller til specialklubben.

Husk at besøge vores hjemmeside www.stabyhoun.dk, hvor du under menupunktet 'Klubben – Det sker' finder en oversigt over kommende arrangementer. Rigtig god fornøjelse med din hvalp og held og lykke med fremtiden, vi glæder os til at hilse på dig.

Dansk Stabyhoun Klub
Bestyrelsen

Hentning af hvalp

Når du skal hente din hvalp hos opdrætteren, er det en rigtig god ide at lade mindre børn blive hjemme, så afhentningen kan få et roligt forløb.

Medbring en liste over alle de spørgsmål du vil stille, så er du sikker på at få spurgt til det hele.

Giv dig god tid hos opdrætteren under afhentningen. Husk det er en kæmpe udfordring for den lille hvalp at flytte fra sin mor og søskende, så det er vigtigt, der er ro i situation.

Sørg for at I er 2 voksne, så der er en til at køre bilen og en til at sidde med hvalpen på skødet. Tag et håndklæde eller tæppe med og en køkkenrulle, så er du helgarderet, hvis hvalpen skulle blive køresyg eller hvis den af nervøsitet kommer til at tisse en lille tår.

Har du en længere køretur foran dig, er det en god ide at holde pause ca. med 2 timers mellemrum, så hvalpen kan få mulighed for at tisse. Husk når du planlægger afhentning, at spørge opdrætteren, om der følger halsbånd og snor med ved købet, eller om du selv skal tage det med.

Nogen hundeejere er modstander af, at deres hvalp skal sidde på skødet under kørsel, og de vil derfor have, at den lille hvalp allerede fra starten skal lære at sidde bag i bilen. Det er altid godt med principper, og det er en klog ting, at hvalpen sidder bag i bilen, men bare ikke de første dage. Hvalpen skal først lære lydene, lugten og bevægelsen af bilen. Den er utryg, og har derfor brug for al den hjælp og støtte den kan få fra dig. Så derfor skal de første gange du køre i bil med hvalpen være en tryk og positiv oplevelse, og netop derfor skal den på hjemturen sidde på skødet hos en voksen person, som kan give den tryghed. Når den til sin tid har lært at køre i bil, kan du begynde at placere den bag i bilen.

For at undgå køresyge, skal du ikke lade din hund spise umiddelbart før en køretur (dette gælder også for voksne hunde).

De første dage og nætter

Det er en stor omvæltning for hvalpen at flytte til et nyt hjem, men du kan hjælpe hvalpen til hurtigt at blive tryk hos dig.

Hvalpen falder hurtigt til i sit nye hjem, hvis du lader den være i din umiddelbare nærhed de første par dage og nætter. Husk på, at hvalpen kommer fra omgivelser, hvor den har haft selskab af både sin mor og sine søskende, og nu er den pludselig alene et fremmed sted. Lad derfor hvalpen sove ved siden af sengen, eller læg dig på en madras, der hvor du siden hen ønsker, at hvalpen skal sove.

Når hvalpen efter en tid er faldet til, kan du gradvis flytte kurven ud af soveværelset og ud i gangen, eller der hen hvor du ønske at hvalpen skal sove.

Indret hjemme til hvalpen

Inden hvalpen kommer hjem, skal du sørge for at indrette hjemmet, så det er et sikkert sted for en lille hundehvalp med syle skarpe tænder og mod på livet.

Hvalpen har ikke den store erfaring med højder eller skarpe genstande og den kender ikke forskel på, hvad der kan spises, og hvad der er giftigt. Det er hundeejeres ansvar at lære den lille hvalp at begå sig i en farlig menneskeskabt verden, men desværre er ubetænksomhed hvert år skyld i, at mange hunde mister livet.

Du skal bl.a. være opmærksom på følgende:

- stejle og glatte trapper
- balkoner og altaner
- elledninger
- div. kemikalier - husk badeværelset, køkkenet og udhuset,
- muse- og rottegift
- huller i hegnet
- havebassiner og swimmingpool
- giftige planter og blomsterløg
- små genstande som hvalpen kan sluge
- chokolade, vindruer og rosiner i større mængder

Gennemgå derfor hjemmet - ude og inde - for steder, hvor hvalpen potentielt kan komme galt af sted og fjern så vidt det er muligt alle de farlige genstande. Sæt evt. børnegitter op ved trapper eller ind til værelser (f.eks. børneværelse), hvor du ønsker hvalpen ikke skal komme.

Aktivitet og hvile

Hvalpen vil den første måneds tid veksle mellem fuld aktivitet og hvile. Den kan bogstavelig falde i søvn i madskålen midt i en mundfuld. Hvalpen har brug for at sove meget, da den vokser utrolig hurtigt.

Har man børn i huset, skal de lære at respektere, at hvalpen skal have fred og ro, når den er træt. Ikke alle hvalpe kan stå for fristelsen til at forsøge at løbe og lege med børnene hele dagen. De anstrenger sig simpelthen så meget for at holde trit med børnene, at de begynder at udskille stres hormoner, for at holde aktivitetsniveauet oppe. Hvis du føler hvalpen kører i højt gear, så er det din opgave at forlange timeout, og anbringe den et roligt sted og sørge for, at den slapper af.

Hvalpen har i den første tid ikke det store behov for motion, men har derimod behov for nye, spændende oplevelser, der styrker dens mentale udvikling. Man bør stimulere hvalpen i at bruge alle dens sanser, også dens lugtesans.

Det er en rigtig god aktivitet for en lille hvalp, at lede efter mad i haven. Tag noget hvalpefoder og strøg med let hånd rundt om på plænen. Hvalpen kan få rigtig lang tid til at gå med at lede efter maden, og den får både aktiveret lugtesansen og hjernen. Det trætter faktisk meget mere end en gåtur.

Renlighed

En hvalp kan være op til 5-6 mdr. før de er modne nok til selv at kunne sige til, når tiden er inde til at blive luftet. Indtil da er det helt dit ansvar at sørge for, at der ikke sker uheld inden døre.

Hvis du lufter hvalpen straks den har

- sovet
- spist
- leget

har du en rigtig god chance for at forhindre uheld inde i huset, og du vil derfor opleve det som om din hvalp er renlig, men det er i virkeligheden dig som styre processen.

Hver gang din hvalp tisser eller laver ude i det fri, skal du rose og meget gerne give godbid. Evt. kan du sætte en kommando på, så din hund som voksen, kan gøre sig ren på kommando – sig f.eks. 'ren hund' eller 'tisse' eller lign. Hver gang den gør sig ren.

Husk at blive i haven hos hvalpen, indtil den har gjort sig ren, ellers stiller den sig bare ved døren og venter på at blive lukket ind – og hvad sker der så 5 min. efter den er kommet ind? Jo... lige pludselig vil du se, at der er en lille sø henne i hjørnet af stuen.

Hvis hvalpen ikke kan holde sig hele natten, så stil vækkeuret og stå op med hvalpen. Det er vigtigt at undgå at give hvalpen en dårlig vane med at gøre sig ren inden døre i nattetimerne.

Skulle uheldet være ude så lad som ingenting. Tør op efter hvalpen, men undgå at skælde ud eller på anden måde at give udtryk for din frustration. Hvalpen lærer ikke af det, du opnår kun, at den mister tilliden til dig og dine evner som flokfører. Husk ansvaret er dit, så skylden for uheldet kan kun tilskrives dig.

Når du gør rent, skal du aldrig bruge et rengøringsmiddel med salmiak, det dufter for hvalpen som urin, og dermed vil der set med hvalpens øjne stå

'HUNDETOILET' og blinke med store røde neon bogstaver, alle de steder, hvor du lige har vasket gulv.

En tissetår på gulvtæppet renses evt. med rodalon og rent vand, hvorefter det dækkes med et tykt lag kartoffelmel, der kan støvsuges op, når det er helt tørt. I 17-22 mdr. alderen ser man af og til, at nogle hunde begynder at afmærke deres territorium inde i huset, dette skyldes en meget høj udvikling af kønshormoner i denne periode.

Hold ekstra øje med din hund i denne periode, når den er inden døre. Det er vigtigt, at det ikke udvikler sig til en uheldig vane. Nu, hvor hunden er renlig, og udmærket ved, hvad det drejer sig om, er det OK at sige et strengt 'NEJ', hvis du griber hunden på fersk gerning.

Skulle uheldet være sket, så vask stedet grundigt og sprøjt evt. noget 'Gå væk hund' på stedet.

Hvis det viser sig, at hunden er meget ihærdig med sine afmærkninger, skal du tage kontakt til din dyrlæge og få en hormonindsprøjtning. Tag denne beslutning så hurtigt som muligt, det skal ikke nå at blive en dårlig vane.

Sundhed

Du har et stort ansvar for hvalpens helbred og livskvalitet. Hvalpeperioden er fundamentet til den voksne hund, og det første leveår er utrolig vigtig både for hvalpens mentale udvikling, men så sandelig også for den fysiske udvikling. Hvalpens sundhed bliver stimuleret af 3 faktorer.

1. Arvelighed, modstandsdygtighed mod sygdomme pga. sund konstruktion
2. Vaccination og ormekure, kærlig og ansvarsfuld pleje, tilstrækkelig og korrekt motion, træning og indlæring
3. Rigtig fodring

Det første punkt er opdrætteren ansvar. En god opdrætter overvejer altid nøje, hvilke risici der er ved at avle et kuld hvalpe, men nogen garanti mod sygdom kan man desværre ikke give – hverken for HD eller andet.

Den hvalp, som du har købt, er solgt gennem hvalpeformidlingen i Dansk Stabyhoun Klub (DASK). Det betyder at din hvalp ikke er indavlet og både tæve og hanhund ikke blot er racetypiske hunde, men de er også begge både fysiske og psyken i orden. Inden parringen, er kombinationen af de to forældre dyr undersøgt af avlsrådet i NVSW (Hollandsk Stabyhoun Specialklub). I Holland følges de forskellige linjer inden for racen nøje, og det bemærkes, hvordan de avlsmæssigt passer sammen, både på udseende og sundhed. NVSW fører protokol over registrerede sygdomme, og DASK indberetter årligt de iagttagelser der gøres i Danmark, sådan deres materiale er ajourført også med de danske hunde. På denne måde holder vi et højt sundhedsniveau i racen.

Det andet punkt har opdrætteren allerede påbegyndt, og det er nu dit ansvar at føre dette arbejde videre ved at give din hvalp al den kærlig pleje og opdragelse, som hører med til et godt hundeliv.

Som hundeejer er det vigtigt, at du tager dit ansvar meget alvorlig i hundens første leveår. Det er her hele grundstenen lægges både helbredsmæssigt og opdragelsesmæssigt.

Det tredje punkt, nemlig korrekt fodring, har opdrætteren også allerede taget hul på, når du køber hvalpen. Sørg for at få en skriftlig fodervejledning med.

Hvis du vil skifte til et andet foder end det opdrætteren har brugt, skal du skifte gradvist over 2 uger, hvor du blander mere og mere af det nye foder i. Du bør diskutere en foderplan med din dyrlæge, og du bør oplyse, at din hvalp som voksen hund vil veje ca. 20 kg for tæver og ca. 23 kg for hanhunde. Brug et godt hvalpefoder indtil din hvalp er 1 år gammel, og lad være med at falde for fristelsen til at købe dit hvalpefoder i et supermarked eller en tilfældig dyrehandel, men brug kun et godt hvalpefoder, som er købt i samråd med din dyrlæge, indtil hvalpen er 1 år gammel. Det er vigtigt, at hvalpen hverken vokser for hurtigt eller for langsomt. Den skal vokse i et tempo hvor muskler og knogle følges pænt ad – læs afsnittet om hoftedysplasi (HD)

Observer din hund

Når man dagligt omgås sin hund, ser man straks hvis der er noget galt med den. Ikke desto mindre bør man være opmærksom på følgende punkter:

- Spiser hunden normalt
- Drikker hunden normalt
- Virker hunden glad og oplagt
- Er pelsen blank og skinnende
- Er afføring normal – dvs. fast og sammenhængende
- Hunden må hverken være for tyk eller for tynd (dvs. man skal lige kunne føle ribbenene når man stryger den over kroppen)

Hvis du kommer i tvivl om din hund er rask, så kontakt din dyrlæge, du kan evt. starte med at ringe og tale med dyrlægen om hundens tilstand. Typisk vil du blive spurgt om ovenstående punkter, men dyrlægen kan også finde på at spørge om hunden har feber. Du kan tage hundens temperatur med et almindeligt termometer. Normaltemperaturen ligger mellem 38,4 - 38,8 grader C.

Hofteledsdysplasi (HD)

Stabyhoun hører desværre til en af de mange hunderacer, som kan udvikle HD. Heldigvis er det ikke et voldsomt problem for racen, men en faktor, som det er vigtigt der tages hensyn til både i avlen og i opvæksten. HD er ikke kun arvelig betinget, men også miljømæssig bestemt, så derfor nævnes sygdommen her, så du kan være opmærksom på at tage de forholdsregler, der er nødvendige.

Hvad er hofteledsdysplasi?

Det er en lidelse, hvor hofteleddet bliver ustabil. Normalt passer lårbenets ledhoved nøjagtigt ind i hofteskålen i bækkenet, så der er en god tæt forbindelse. Men ved HD kan der under opvæksten udvikles ustabilitet, så hunden får smerter, når den bevæger sig. Udviklingen af HD skyldes et sammenspil af forskellige faktorer:

- Hundens størrelse og race
- Væksthastigheden
- Foderets sammensætning
- Træningsintensitet og -varighed

Hvorfor får hunde hofteledsdysplasi?

Hofteledsdysplasi er det, man kalder en multifaktoriel lidelse. Det vil sige, at der både er genetiske og miljømæssige faktorer, som spiller ind. Der er mange forskellige gener, der har betydning for lidelsen, så avlsprogrammer, der skal afskaffe hofteledsdysplasi, er meget vanskelige men uhyre vigtige. Derfor er alle Stabyhoun inden de bruges i avl blevet HD-testet, men det er ingen garanti for, at din hvalp ikke er disponeret for sygdommen.

Derfor er det vigtigt at hvalpen i opvæksten få et foder med den korrekte sammensætning så sandsynligheden for at udvikle hofteledsdysplasi mindskes. For stor væksthastighed og ubalance i mineralsammensætningen disponerer for lidelsen. Det er især for meget kalk og forkert calciumfosfor forhold i foderet, der har betydning.

Overdreven motion og træning af hvalpe og unghunde øger risikoen for hofteledsdysplasi. For alle hunde er overvægt i høj grad med til at forværre tilstanden.

Motionsniveau under opvæksten

Stabyhoun er en race som kan udvikle HD (se dette afsnit), så derfor er det meget vigtigt, at du indtil hvalpen er 1 år gammel tager hensyn til hvalpens hofter. Hvalpen må ikke udsættes for hård motion før den er 1 år gammel.

Det er en balancegang at træne muskulaturen, så hvalpen bliver stærk, uden den i vækstperioden bliver udsat for overbelastning.

Husk indtil hvalpen er 1 år må den ikke

- komme med på cykel / løbeture
- deltage i "rigtig" jagt
- selv springe ind og ud af bilen
- løbe op og ned af trapper
- lege voldsomt med større / ældre hunde i længere tid
- Er du i tvivl så spørg på træningspladsen eller ring til os.

Ønsker du at dyrke agility med din hund, anbefaler vi at du lader den HD teste inden du starter på agilitybanen. Husk at vente til den er mindst 1 år gammel.

Daglig Pleje

Fra hvalpen er helt lille er det vigtigt at lære den, at der er noget som hedder daglig pleje. Hvalpen skal finde det naturligt at man mærker, føler, holder, trykker og løfter, ja alt hvad der nu høre med til et eftersyn af alle kropsdele.

Det vil være en fordel at lære hvalpen, at blive soigneret, når den står på et bord, det vil skåne din ryg, give dig bedre mulighed for at kikke tænder og øre, og hunden lærer at det ikke er spor farligt, at komme op i højden. Så kender den fornemmelsen, når den engang kommer til dyrlæge.

Pelsen

Stabyhoun's bløde pels er meget nem af holde. Den filtrer ikke - selv ikke hårene på den lange buskede hale har tendens til at filtrere sammen. Vil man have en hund med blank, skinnende pels og flot busket hale, er en ugentlig børstning en rigtig god ide.

Når din hund kommer hjem fra gåturen med mudder op under maven, skal du blot lade en tørre. Så snart pelsen er tør, kan du så nemt som ingen ting børste sand og jord ud af pelsen.

Hvor ofte skal den vaskes?

I princippet aldrig. Undgå så vidt muligt at vaske din hund, den kan sagtens leve et helt hundeliv uden overhovedet at stifte bekendtskab med duftende hunde shampoo. Men har den rullet sig i noget ildelugtende, kan man vaske den med en hundeshampoo eller babyshampoo, der ikke fjerner det naturlige fedtlag pelsen skal have.

Ørene

En Stabyhoun har meget fine fjerlette hår bag ørerne. Disse har en tendens til at filtrere, derfor kan det være nødvendigt jævnligt at rede disse med en almindelig kam. Med tiden får nogle af hårene et rødt skær, hvilket er tegn på, at de er døde. For at give hunden et lidt mere frisk udtryk er det en god ide at plukke de døde hår af. Det må på ingen måde virke ubehageligt for hunden, når du plukker. Husk at checke hundens øregange jævnligt. De må ikke virke røde og irriterede og de må ikke være ildelugtende. Normalt har Stabyhoun ikke problemer med ørene, men alle hunde kan få ørebetændelse.

Bemærk du, at din hund ryster meget på hovedet, så check ørene en ekstra gang, det er tit et symptom på, at den har ondt i ørene

Poterne

Mange hunde går mest på græs eller andet blødt underlag og har derfor meget svært ved at slide deres negle på naturlig vis. Lange negle kan virke generende for hunden eller gøre direkte ondt, så sørg for med jævne mellemrum at checke om neglene skal klippes. Husk også at checke ulvekløerne, de kan gro helt rundt og ind i huden, hvis de ikke klippes.

Tænder

Når hvalpen er ca. 4 mdr. gammel begynder den at skifte mælketænderne ud med blivende tænder.

Når hvalpen er 7 måneder burde alle dens blivende tænder være vokset ud og alle mælketænderne skiftet. I sjældne tilfælde ser man, at der sidder en mælketand

tilbage, i disse tilfælde er du nødt til at kontakte en dyrlæge for at få hjælp til tandudtrækning.

Under tandskiftningen skal du være meget opmærksom på at tandstillingen forbliver korrekt. Medens tænderne bliver skiftet kan man meget let komme til at rykke tænderne i undermundens lidt fremad under leg. Dette kan i uheldige tilfælde føre til, at en tand fra undermundens sætter sig uden over tænderne i overmundens, og derved vil hvalpen få et forkeret bid. Check derfor hvalpens tænder dagligt. Skulle det vise sig, at en af hvalpens tænder er skubbet frem, kan du med en finger skubbe tanden op plads igen, og så droppe vild trækkeleg de næste par dage. Tænderne skal jo gerne bevares intakt hele hundens liv, så derfor skal de plejes. Det er vigtigt at du lærer hvalpen, at det at få kikket på tænderne er en naturlig del af den daglige rutine. Nogle børster tænder på deres hund, hvilket både modvirker dårlig ånde, tandsten og huller, medens andre vælger at give hunden kødben (enten oksehud, rigtige okseben eller andet).

Skulle din hund få tandsten er det vigtigt at dyrlægen fjerner det, inden hunden får tandkødsbetændelse, det gælder for hunde såvel som for menneske, kraftig tandkødsbetændelse medfører tab af tænder.

Træning af hvalpen

Vi anbefaler, at hvalpen deltager i hvalpemotivation så tidligt som muligt. Det er godt for både hund og ejer. Tilmeld hvalpen til hvalpemotivation så hurtigt som muligt, de fleste steder er der venteliste på hvalpekurser.

Din hund bør lære et minimum af lydighed, både for din, hundens og andre mennesker skyld. Du bør deltage i en eller anden form for lydighedstræning af din hvalp indtil den mindst er ca. 1 år gammel. I nogle klubber kan man tage et såkaldt 'kørekort til hund' – dette er en god ting at erhverve sig.

Hvilken træningsplads man skal vælge?

Det er fuldstændig underordnet, bare træningspladsen benytter sig af de moderne indlæringsprincipper, som kaldes for de 'bløde metoder' – dvs. man rykker ikke i snoren for at lære hvalpen gå i line uden at trække, og man skælder ikke ud, når den gør noget forkert – man roser udelukkende rigtig adfærd.

Træning og beskæftigelse for den voksne hund

Du har købt en jagthund, og selvom du ikke er jæger, så egner racen sig ganske udmærket til familiehund, bare man sørger for at give den et erstatningsjob i stedet for jagt. Din hund har behov for at blive udfordret på et noget højere niveau, end blot at blive lukket ud i haven, den skal have lov at bruge sin hjerne.

Du skal give din hund et job – dyrk evt. hundesport f.eks. lydighed, agility, spor, rally, dogdancing eller andet eller find på en anden aktivitet, hvor den kan få lov at bruge sine sanser og sin hjerne samtidig med at den føler, den kan gøre noget for dig. Hvis din hund er velstimuleret, vil den ligge roligt og være afslappet, når den er inden døre, men være livlig og glad så snart den kommer ud.

Du skal regne med at bruge 1-1,5 time dagligt på forskellige aktiviteter med din hund – gerne fordelt over flere perioder i løbet af dagen.

Husk din hund elsker at løbe stærkt. Sørg for at lære den at komme på indkald, så du kan slippe den løs, hvor det er muligt – den vil elske dig for det.

Hvalpen bider

Mange børnefamilier vil opleve, at den umiddelbare glæde ved at få en hvalp i huset pludselig bliver til et problem, fordi børnene græder over, at hvalpen bider. Hvalpen bider i hænderne, arme og tøj med sine små sylespidse hvalpetænder, og det gør faktisk ret ondt. Selv når børn og voksne vil kæle med hvalpen sker det, at man får de skarpe tænder at mærke.

Men rolig – du har ikke købt en bidsk hvalp. Det at bide, snappe, gø, springe på, stjæle fra, jage osv. er ganske normal hundeadfærd. Din hvalp har tilbragt de første mange uger af sit liv sammen med sin mor og sine søskende og i den tid har deres indbyrdes leg været en meget vigtig del af hvalpens udvikling. Gennem leg lærer hvalpene bl.a. de vigtige sociale regler i flokken. Nu hvor hvalpen flytter til sin nye familie – bliver det din og resten af familiens opgave, at lære hvalpen menneskenes sociale regler – herunder hvor meget og hvor hårdt hunden må bide under leg.

Her følger nogle forslag til forebyggelse af problemet samt håndtering af hunden, når den bider

Legetøj. Hvalpes behov for at tygge og undersøge med tænderne skal tilgodeses. Køb nogle gode legesager som hvalpen gerne må tygge i. Du kan f.eks. købe massive gummiringe, oksehudsben, kalkben, kødben, tennisbolde, bidereb osv. Køb lidt ekstra legetøj. Fjern engang imellem et par kendte ting og byt, fra tid til anden, det gamle legetøj ud med noget "nyt".

Aktivering. Hvalpe skal ikke motioneres i traditionel forstand, men de skal have gode oplevelser, aktiveres og lære at aktiverer sig selv. En træt hvalp laver ikke ulykker. Aktivering hvor hvalpen skal bruge næsen trætter på en naturlig og behagelig måde. Søg efter godbidder, mad og legetøj bør derfor blive en del af hvalpens daglige rutine.

Noget i munden. Hunden kan ikke bide og have bold i munden på samme tid. Langt de fleste Stabyhoun er glade for at bære på genstande og legetøj. Denne adfærd kan "udnyttes" positivt. Når hunden viser interesse for at bide i dig eller noget andet uønsket, henleder du i stedet hvalpens opmærksomhed på noget, den gerne må bære på og tygge i. Med en stor bold i munden er det jo svært for hvalpen også at få plads til et bukseben eller en underarm!

Opmærksomhedssøgende adfærd. Lediggang og kedsomhed er roden til alt ondt – det gælder også for hunde! Hvalpen finder hurtigt ud af, at et par velplacerede bid i anklerne får dig op af sofaen. Undgå at "belønne" hunden for dette ved at forebygge, at denne situation overhovedet opstår (uheldig opmærksomhed er stadig bedre end ingen opmærksomhed!). Tilrettelæg hundens dag, således at den er aktiveret og træt, når du gerne vil være i fred. Så kan du med ro i sjælen ignorere evt. forsøg på at få din opmærksomhed.

Grænser og forbud. Selv når hvalpe bliver korrekt aktiveret osv., vil de afprøve, hvor hårdt og hvor meget de må bide i os mennesker. Nogle hundeejere synes – desværre - at det er sjovt at lege vilde og voldsomme kampe med hvalpen, fordi det ikke gør så ondt endda. Men det kan absolut ikke tilrådes, da det sender nogle meget forkerte signaler til hvalpen om, hvad den må – også i fremtiden. Den vilde leg er jo kun sjov, så længe vi kan styre den, og smerten er begrænset, men hunden vokser, bliver stærkere og overfører denne lærdom på andre mennesker og dyr, den møder – til delt begejstring for omgivelserne!

Hvordan fortæller man hvalpen, at den ikke må bide. Det er faktisk meget enkelt. Når hvalpen eks. bider dig i hånden, giver du et højt udbud (evt. et skrig), og du stopper legen omgående og vender dig bort fra hvalpen. Du vil nu opleve at hvalpen lidt underdanig søger kontakt med dig. Vent 3-5 sekunder og genoptag nu roligt legen. Hunden vil gerne fortsætte legen med / kontakten til dig, og derfor vil den søge at begrænse bideriet og holde legen på et plan, hvor du gerne vil være med. Det kræver lidt afprøvning fra hundens side, men hvis hele familien er enig i fremgangsmåden, lærer hvalpen snart "omgangsreglerne".

Undlad at slå hunden. Hvis man straffer hunden, bliver den utryk og mister tilliden til dig.

Børn og hund

Børn og hunde kan opnå et utrolig specielt forhold som bygger på fortrolighed og respekt fra begge sider. De kan lege og hygge og befinde sig i en helt egen verden. Hunden ved, at den skal være forsigtig med barnet som til gengæld har lært at omgås hunden på en fornuftig måde. Desværre er det som regel ikke et drømmebillede som opstår helt spontant af sig selv. Det kræver at hunden er velstimuleret og socialiseret, så den ikke bliver voldsom, når den leger med barnet. Samtidig skal forældrene lære barnet de spilleregler, der gælder over for hunde. Det siger sig selv, at barnet skal have en vis alder, før det har forståelse for, hvordan de to kan få et ligeværdigt forhold.

Små børn og hund

Det tager tid og kræver en stor indsats fra forældrene at lære deres små børn at omgås og lege med en hund på den korrekte måde. Det er forældrenes ansvar, at små børn og hunden aldrig overlades alene til hinandens selskab. Derfor skal man lære sit lille barn, at der ikke må leges med hunden, uden far eller mor er med i legen.

Små børn flagrer ofte med hænderne højt oppe i luften og hunden finder det naturligt at hoppe op efter de flagrende hænder. Mange børn rækker hænderne over hovedet, hvis de holder noget i hånden, som hunden ikke må snuse til eller smage på, hvilket indbyder hunden til at hoppe op af barnet. Så lær dit barn, at man aldrig skal tage hænderne højere op end hundens hoved.

Andre børn leger vild og voldsomt med hunden og løber skrigende og råbende rundt. Lær barnet, at man skal lege stille lege med hunden og at den ikke kan lide at man hviner og råber.

Nogle små børn er så glade for hunden, at de konstant vil kysse og kramme den, hvilket ikke er spor rart for hunden, og de fleste hunde vil finde det meget grænseoverskridende. Lær derfor barnet hvordan man kærtegner hunden og stryger den over pelsen, og lær barnet aldrig at tage fat i pelsen eller rykke hunden i halen.

Lidt ældre børn og hund

Forældrene kan hurtigt lære børn i 6-7 års alderen, hvad det vil sige at omgås en hund korrekt på en respektfuld og rolig måde. Barnet og hunden vil kunne have meget glæde af hinanden, men husk det er fortsat forældrenes ansvar at opdrage, passe og pleje hunden, selvom barnet godt kan hjælpe til. Få evt en "Barn og Hund" instruktør fra Dansk Kennel Klub til at besøge barnets institution eller skole. De fortæller børn om fornuftig omgang med hunde og er et gratis tilbud fra Dansk Kennel Klub.

Hvalpens udviklingsfaser

Det er vigtigt, at du kender hvalpens forskellige udviklingsfaser, så du er forberedt på de situationer, der naturligt vil opstå i de 2 såkaldte pubertetsperioder, som hvalpen gennemløber på vej til voksen hund. Tag derfor denne oversigt frem engang imellem og følg med i hvor hvalp er i forløbet.

7 til 12 uger Prægningsperiode

– vigtigt du gør et stort arbejde her i denne periode udvikles hvalpens lederprægning. Hvalpens hjerne er nu så veludviklet, at egentlig indlæring kan påbegyndes. Oplevelser lagres som varige erindringsbilleder. Hvalpen er meget modtagelig for social tilpasning.

Lad hvalpen hilse på fremmede mennesker med forskelligt udseende. Eksempelvis børn og voksne, folk med fuldskæg, nogle der bærer briller, solbriller, styrthjelm og forskellig hovedbeklædning. Lad også hunden hilse på folk i kørestol med stok og lignende. Opbyg hundens tillid til fremmede uanset deres størrelse, køn, alder, form og farve.

Lad også hvalpen stifte bekendtskab med andre husdyr. Det er bedst, hvis hunden hilser på dyr, som i forvejen er vant til hunde - i modsat fald kan hvalpen eller de andre dyr let blive forskrækkede. Kæl og snak beroligende til hvalpen, mens den tager kontakt og undersøger det uvante. Hvalpen er naturligt nysgerrig og initiativrig. Den vil gerne undersøge sine omgivelser.

Tag også hvalpen med ud fremmede steder og start miljøtræningen. Gå roligt og fornuftigt frem, så hvalpen ikke oplever det hele på én gang. Begynd med korte, udendørs ture i rolige omgivelser. Vis fra starten, at du er en god leder ved at vise hunden hvornår, hvor og med hvem, hunden skal omgås. Sørg for at hvalpen får så mange forskel lige positive oplevelser som muligt i alle mulige miljøer. Tag hvalpen med på legepladsen, i byen og på landet. Lad den køre i bil, bus, tog m.m. Tilvæn den bytrafik (biler, cykler, lastbiler) en tur på gågade osv.

Socialiseringen og miljøtræning er meget værdifuld, fordi hvalpen vil huske de oplevelser (både gode og dårlige!), den fik i denne periode, resten af sit liv. Når den som voksen står i en fremmed situation, vil den huske lignende oplevelser fra hvalpetiden (som erindringsbilleder). Gode erindringsbilleder = rolig/glad voksen hund. Dårlige erindringsbilleder (eller hvis den ingen lignende oplevelser havde) = angst eller urolig voksen hund.

I takt med de positive oplevelser vil hvalpens selvtillid vokse, og snart vil hvalpen tillidsfuldt følge dig, hvor du end går. Prøv også at lade den gøre sine egne erfaringer uden at få for meget hjælp. En hvalp som får disse positive oplevelser, vil være godt rustet til at færdes i vores samfund som voksen.

3-4 mdr. Halv kønsmodningsperiode eller Dominansfasen.

Hvalpens temperament træder tydeligere frem, hvalpens fremtidige placering i flokhierarkiet vil bl.a. afhænge af de erfaringer, den får i denne periode. Hvalpen begynder jagtlege. Specielt børn kan have det hårdt i denne periode med de spidse tænder der gerne vil bide i arme og ben.

4-8 måneder - Rolig periode

Perioden betegnes som rolig, fordi hvalpens hormonproduktion er stabiliseret og hvalpen er meget modtagelig for indlæring. Det er ideelt at tage hvalpen med til hvalpetræning i denne periode. Rangordenen bør være på plads nu.

Al indlæring skal være lystbetonet, da det er den mest behagelige måde at lære på for både hund og ejer. Hunden husker lystbetonet indlæring og bliver mere motiveret for selv at prøve at løse opgaver.

Lær hvalpen øvelser som at sidde, give pote, ligge, rulle, give hals på kommando, gå zig-zag mellem benene og lær den at finde legetøj, I gemmer. Træn også gerne sporsøg. Involvér hele familien i at arbejde med hunden.

8-10 måneder. Fysisk kønsmodningsperiode (1. pubertet)

Nu indtræder den fysiske kønsmodning. Det betyder for hannens vedkommende, at den begynder at "lette ben", når den tisser, og for tæven at hun kommer i sin første løbetid. Dominansen får mere tyngde og territorialbevidstheden bliver mere udtalt for både hanner og tæver.

Hunden må ikke få succes med at få stimuleret sin dominans. Dvs. at hvis hunden eks. har erobret børnenes legetøj, og tilsyneladende forsvaret dette med aggressivitet, så undgå konfrontationen. Afled i stedet hunden, byt med noget bedre (godbid eller hundens legetøj) og få den til at udføre en af sine "kunster" den er god til. Dette afbryder dominanshandlingen. Brug aldrig vold, det stimulerer hundens dominans og udløser let aggressivitet.

Også den underdanige hund "kvikker noget op" i denne periode. Hvis selvtilliden er lille, må du hjælpe hunden til at opleve små sejre. Det kunne eksempelvis være i små træklege med hunden, hvor du lader hunden vinde kluden næsten hver gang. Det er ikke usædvanligt, at hunden kan finde på at bide ting i stykker og glemmer at være renlig. Men der er altså intet i vejen med hunden, når dens adfærd ændres i denne periode. Du kan derimod undgå mange problemer, hvis du er opmærksom og vedholdende.

10-17 måneder. Anden rolige periode

Dette er en meget stabil udviklingsfase, hvor hunden igen handler rationelt. Du kan opnå særdeles gode træningsresultater i denne periode, da hunden igen er stabil og modtagelig for indlæring.

Tæven kommer som oftest i sin anden løbetid i denne periode.

18-22 måneder. Psykisk modningsperiode (2. pubertet)

Fra ca. 17 måneders alderen indtræder den 3. kønsmodning også kaldet psykisk modenhed. I vild tilstand ville hunden forberede sig på at finde en partner i flokken og måle sig med de andre flokmedlemmer. Dominansen bliver mere udpræget. Individet, der ikke vil indordne sig i flokken, vil forlade denne.

For tamhundens vedkommende er der tale om en ugunstig periode. Dominansen, som hunden har trænet op i de to foregående kønsmodningsperioder, vil få mere tyngde og kraft ligesom aggressivitet mod andre hunde hyppigere vil forekomme. Også her gælder det: Afbryd uønsket adfærd (hunden begynder at knurre, stiller sig an m.m.) med et "Nej!" og giv umiddelbart herefter hunden besked på at sidde, dække eller komme til dig efterfulgt af ros.

Det gælder om, ikke at lade sig friste til voldsomme lege eller at tvinge hunden til fysisk underkastelse. Hvis en krisesituation opstår, så lok hunden i bevægelse med eksempelvis en bold eller endnu bedre - anvend en kendt kommando (på plads, her eller lign.), så hunden ikke får mulighed for at opøve dominansen. Kunsten består altså i at aflede, inden hundens uønsket adfærd udløses. Det er utvivlsomt den bedste løsning.

Dominante hunde, der ikke har fundet deres plads i rangordenen, kan udvikle sig til problemhunde. Flertallet af hunde volder ikke store problemer, når de blot er godt tilpasset i miljøet og har fundet deres plads i flokken. (En del hunde aflives desværre på grund af uønsket adfærd i denne periode - som måske er forårsaget af ejerens fejlhåndtering!)

23 måneder. Til lykke! Din hund er nu psykisk voksen

Er forarbejdet lykkedes, så kan man glæde sig til en stabil og vidunderlig tid med hunden. Træningsresultaterne kan nå meget vidt og ikke mindst det sociale samvær kan nå forrygende højder. Konflikter er blevet løst og hverdagen er en fornøjelse med en afbalanceret rytme.

Hunden skal fortsat føle tryghed og lederskab med sin familie.

3 ÅR. Din hund er fysisk færdigudviklet.

Fysisk er hunden først helt udvokset, når den er 3 år gammel. Mange tror, at en hvalp på 7 mdr. er udvokset, da den på dette tidspunkt ikke bliver højere, men kropsmæssigt (brystkassens bredde og dybde) er meget længe om at udvikle sig. Så først når din hund er ca. 3 år er kroppen færdigudviklet.

Forsikringer

Du skal tegne en lovpligtig ansvarsforsikring på din hvalp. Hvis du går til hundetræning er der nogle foreninger / klubber der kræver en udvidet ansvarsforsikring – det samme gør sig gældende, hvis du går på udstilling med din hund.

Nogen vælger at tegne sygeforsikring for sin hund. Det er dyrt, der er en selvrisiko og det dækker ikke "den løbende vedligehold" (vaccinationer, sundhedscheck) eller avl. Men er uheldet ude og hunden f.eks. bliver kørt over, så den brækker et ben, kan det være godt med en forsikring; fordi dyrlægeregningen kan komme op på 10-15.000 kr.

Held og Lykke med din Stabyhoun hvalp